

Проблематика розгляду справ в адміністративному судочинстві щодо дорожньо-транспортних пригод за участі військової техніки в умовах воєнного стану в Україні

Артем Кошкарів

старший науковий співробітник лабораторії інженерно-технічних досліджень, Національний науковий центр «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України, м. Харків, Україна, ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-7762-6413>, e-mail: art602@ukr.net

Олександр Панасенко

старший судовий експерт лабораторії інженерно-технічних досліджень, Національний науковий центр «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України, м. Харків, Україна, ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1125-3946>, e-mail: panasenko2622@ukr.net

Микола Кулик

науковий співробітник лабораторії інженерно-технічних досліджень, Національний науковий центр «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса» Міністерства юстиції України, м. Харків, Україна, ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-7762-6413>, e-mail: kolya.kulik.97@gmail.com

Повномасштабна збройна агресія Російської Федерації проти України призвела до різкого зростання кількості випадків використання військової техніки на шляхах загального користування. Інтенсивне переміщення колон, використання спеціалізованих і броньованих транспортних засобів, габарити яких перевищують дозволені стандарти Правил дорожнього руху, а також виконання бойових або логістичних завдань створили додаткові ризики виникнення дорожньо-транспортних пригод. У таких умовах питання правового регулювання, фіксації, розслідування та судового розгляду справ про дорожньо-транспортні пригоди за участі військової техніки набувають особливої актуальності.

Ключові слова: розслідування; транспортний засіб; військова техніка; військовий стан; дорожньо-транспортна пригода; адміністративне судочинство; причиновий зв'язок.

The Issue of Considering Cases Involving Traffic Collisions With Military Equipment in Administrative Proceedings During Martial Law in Ukraine

Artem Koshkarov, Oleksandr Panasenکو, Mykola Kulyk

The full-scale armed aggression of the Russian Federation against Ukraine has led to a sharp increase in the number of cases of the use of military equipment on public roads. Intensive movement of convoys, use of specialised and armoured vehicles whose dimensions exceed the permitted standards of the Road Traffic Regulations, as well as execution of combat or logistical missions have heightened the risk of traffic collisions. Under such circumstances, the issue of legal regulation, recording, investigation, and trial of traffic collision cases involving military equipment has become particularly relevant.

Keywords: investigation; vehicle; military equipment; martial law; traffic collision; administrative proceedings; cause-and-effect relationship.

Адміністративне судочинство відіграє важливу роль у вирішенні спорів, пов'язаних із притягненням військовослужбовців або військових адміністрацій до адміністративної відповідальності. Водночас чинне законодавство України не повною мірою враховує специфіку воєнного стану, що спричиняє численні прогалини та колізії, ускладнює забезпечення справедливості, захисту прав громадян і водночас — дотримання вимог обороноздатності держави.

Питання розслідування дорожньо-транспортних пригод за участі військової техніки врегульовано Кодексом України про адміністративні правопорушення та Законом «Про дорожній рух» [1; 2]. Під час воєнного стану діють спеціальні положення щодо застосування військового законодавства [3].

Рух військової техніки регулюється комплексом нормативно-правових актів, поміж яких:

- Закон України «Про дорожній рух»;

- Закон України «Про правовий режим воєнного стану»;
- статuti Збройних сил України;
- накази Міністерства оборони та Командування Об'єднаних Сил;
- постанови Кабінету Міністрів України щодо руху колон і спеціальних транспортних засобів;
- Правила дорожнього руху;
- відомчі інструкції щодо експлуатації військової техніки.

У зв'язку з державною таємницею та необхідністю захисту військових об'єктів органи поліції не завжди мають повноваження фіксувати обставини дорожньо-транспортної пригоди, оскільки:

- огляд здійснює військова комісія;
- матеріали марковано «для службового користування»;
- не всі відомості можуть бути розголошені суду.

Суди стикаються з труднощами у вилученні військових документів, оскільки вони можуть містити службову або таємну інформацію [4]. Також ускладнено явку військових службових осіб до суду.

Маневрування військових колон здійснюється за спеціальними правилами, які не завжди відповідають стандартним нормам дорожнього руху. Це ускладнює визначення причинно-наслідкового зв'язку між діями водія та дорожньо-транспортною пригодою.

У багатьох випадках цивільні органи не мають доступу до військових полігонів, колон чи техніки для фіксації подій. Відсутність бодикамер і відеореєстраторів у військовій техніці також знижує якість доказової бази.

Військовослужбовці часто перебувають у службових відрядженнях або на ротатії, що ускладнює реалізацію їхніх процесуальних прав під час розгляду адміністративних справ [5].

Судова практика демонструє неоднозначність підходів до співвідношення норм дорожнього руху та військових статутів [6].

Саме тому необхідна подальша стандартизація процедур розслідування дорожньо-транспортних пригод за участі військової техніки й адаптація адміністративного судочинства до умов воєнного стану.

Отже, дорожньо-транспортні пригоди за участі військової техніки під час воєнного стану є складною юридичною проблематикою, що поєднує питання оборони, безпеки дорожнього руху та прав людини. Ефективний розгляд таких справ можливий лише за умови реформування законодавства, стандартизації процедур фіксації та забезпечення належної взаємодії між цивільними й військовими органами.

Перелік джерел посилання

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 8073-X (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення: 01.02.2026).
2. Про дорожній рух : Закон України від 30.06.1993 р. № 3353-XII (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3353-12#Text> (дата звернення: 01.02.2026).
3. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення: 01.02.2026).
4. Про державну таємницю : Закон України від 21.01.1994 р. № 3855-XII (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text> (дата звернення: 01.02.2026).
5. Статут внутрішньої служби Збройних сил України : затв. Закон. України від 24.03.1999 р. № 548-XIV (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/548-14#Text> (дата звернення: 01.02.2026).
6. Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей : Закон України від 20.12.1991 р. № 2011-XII (зі змін. та допов.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2011-12#Text> (дата звернення: 01.02.2026).